

Titelgegevens / Bibliographic Description

Titel	Problemen rond het fonds van Johannes Boe(c)kholt / J.B.H. Alblas.
Auteur(s)	Alblas, J.B.H.
In	<i>Documentatieblad Nadere Reformatie</i> , 5 (1981), no. 3, p. 101-103.
Copyright	2007 / J.B.H. Alblas SSNR Claves pietatis.
Producent	Claves pietatis / 2007.07.17; versie 1.0
Bron / Source	Onderzoeksarchief / Research Archive Nadere Reformatie
Website	Sleutel tot de Nadere Reformatie
Nummer	B99027742

De digitale tekst is vrij beschikbaar voor persoonlijk gebruik, voor onderzoek en onderwijs. Respecteer de rechten van de rechthebbenden. Commercieel gebruik is niet toegestaan.

Het 'Onderzoeksarchief Nadere Reformatie' bevat digitale documenten over het gereformeerd Piëtisme en de Nadere Reformatie in Nederland tot 1800. Het is doorzoekbaar met de 'Bibliografie van het gereformeerd Piëtisme in Nederland (BPN)' op de website 'Sleutel tot de Nadere Reformatie'.

The digital text is free for personal use, for research and education. Each user has to respect the rights of the copyright holders. Commercial use is prohibited.

The 'Research Archive Nadere Reformatie' contains digital documents about reformed Pietism and the Nadere Reformatie in the Netherlands until 1800. These can be retrieved by searching the 'Bibliography of the reformed Pietism in the Netherlands (BPN)' database at the 'Sleutel tot de Nadere Reformatie' website.

PROBLEMEN ROND HET FONDS VAN JOHANNES BOE(C)KHOLT

De in de titel genoemde Amsterdamse uitgever zal bij de lezers van dit blad misschien bekend zijn als de man die als eerste werk van John Bunyan in Nederland heeft uitgegeven. Dat gebeurde in de jaren tachtig van de zeventiende eeuw. Volgend jaar zal het driehonderd jaar geleden zijn dat zijn eerste en bekendste Bunyan uitgave het licht zag: de nadien talloze malen herdrukte vertaling van **The Pilgrim's Progress** (1678), hier te lande uitgebracht onder de titel **Eens Christens Reyse** (1682). Boekholt begon zijn loopbaan als uitgever in 1679 en — als we tenminste de produktie van zijn weduwe meerekenen — het einde van zijn activiteiten valt in 1695.

Het afgelopen jaar heb ik geprobeerd zijn fonds te reconstrueren. Van meer dan honderd uitgaven heb ik intussen één of meer exemplaren kunnen opsporen, in bibliotheken, bij antiquariaten, maar ook in de boekerijen van redactie en medewerkers van dit blad. Ik ben bijzonder dankbaar voor de vele en goede diensten die mij zijn verleend, want zonder de hulp vanuit particuliere bibliotheken is een fonds als het onderhavige, dat voornamelijk bestaat uit theologische en stichtelijke werken, niet zo volledig als maar mogelijk is terug te vinden.

Daarom ben ik zo vrij een beroep te doen op de lezers van dit blad, in de hoop dat ik op die manier het fonds van Boekholt met in elk geval een aantal titels zal kunnen uitbreiden. Het gaat mij in eerste instantie om de probleemgevallen die hieronder aan de orde komen, maar ook ieder die de moeite wil nemen mij op de hoogte te stellen van enige andere uitgave van Johannes Boekholt of zijn weduwe — Boekholt overleed in 1693 —, kan zich verzekerd weten van mijn dank. Ik denk daarbij bijv. aan preken die hij heeft uitgegeven, maar die door hun soms tijdgebonden karakter veelal niet in zijn fondslijstjes verschenen. Ontdekkingen op dit gebied zijn heel wel mogelijk, zoals ik zelf recentelijk heb ondervonden in Kampen, waar ik in de bibliotheek aan de Broederweg bij toeval op een door Boekholt uitgegeven preek stuitte.

Het gaat mij specifiek om het fonds van Johannes Boekholt. Uitgaven van zijn vader Baltus en zijn broer Abraham, die behalve in Amsterdam ook nog in Workum actief geweest schijnt te zijn, vallen buiten het bestek van mijn onderzoek. De titels die ik hieronder noem zijn in veel gevallen de verkorte en soms waarschijnlijk enigszins verminkte titels die ik in voornamelijk fondslijstjes heb aangetroffen.

Laat ik beginnen met een aantal titels die (vrijwel) zeker door Boekholt zijn uitgegeven, maar waarvan ik tot nog toe geen exemplaar heb kunnen vinden:

V-102

N. Byfield, Merktekenen van een Godzalige, en een Godloze. 12°
David Montanus, Dagelijks Leven van een Welgesteld Christen. 8°
John Owen, De Natuur en Kragt der Verzoeking. 12°
Roosendael, (Ware en) rechten wegh, ten (eeuwigen) leven. 12°

Dan zit ik met een aantal werken die beslist door Boekholt zijn uitgegeven, maar waarvan ik alleen een niet (helemaal) compleet exemplaar ken of een exemplaar dat in de betreffende bibliotheek 'zoek' is:

J. Koelman, Aanmerkingen, tot ontleding, en wederlegging van 't boek van Johannes Swartte... 1686. 8°

J. Koelman, Wederlegging van 't boek van Johannes Vlak... 1686. 8°

B. Ochinus, Winterse Avonden. 1691. 12°

J. van Lodensteyn, Uytspanningen. 1681. 8°

J. Boekholt, Uytspanningen. 1688. 8°

Christelijke, aandachtige, en godsdienstige gedachtenisse, over het bitter lijden, ende sterven van ... Jesus Christus ... (door A.S.) 1689. 4°

N. Berckelback, Enige oefeningen over het Verbond der Genade. 1688. 12°

V. P.(owell), Goddelijke Liefde van Jesus Christus. [1682]. 12°

In het door mij geraadpleegde exemplaar van Ds. van der Haar ontbreken op de titelpagina plaats van uitgave, uitgever en jaartal. Op grond van dit exemplaar is het in dit geval dus niet met zekerheid te zeggen dat het hier om een Boekholt uitgave gaat, hoewel het wel waarschijnlijk is. Zijn er exemplaren bekend met een volledige titelpagina?

John Bradford, Eenige Hemelsche Meditatiën. 1682. 12°

Het exemplaar van Ds. van der Haar zit in één band met het vorige werkje, hoort daar ook organisch bij, maar het probleem is dat de titelpagina in dit exemplaar alleen in fotocopye voorhanden is. Zijn er exemplaren met de oorspronkelijke titelpagina? Is het werkje misschien ook zelfstandig uitgegeven?

Van de volgende drie boeken blijken de door van der Haar in zijn **From Abbadie to Young** opgegeven vindplaatsen onjuist. Ze behoren in elk geval niet tot het bezit van de daar genoemde bibliotheken. Andere exemplaren ken ik niet:

W. Guthrie, Des Christens Groot Interest. 1690. 8° (v.d. Haar, 930).

W. Guthrie, Des Christens Groot Interest. 1692. 8° (v.d. Haar, 931).

J. Owen, De Doding der Zonde in de Gelovigen. 1687. 12° (v.d. Haar, 1278). Ik vermoed dat deze (tweede) druk van dit werkje niet bestaat, maar hopelijk heb ik ongelijk.

Tenslotte stel ik belang in een betrekkelijk grote groep titels die mogelijk/waarschijnlijk door Johannes Boekholt zijn uitgegeven, maar waarvan tot nog toe ieder spoor ontbreekt:

- J. Abernethy (Abrenethi), Medicijne der Ziele. 8°
- G. Amesius, Gevallen der Conscientie. 8°
- Johann Arndt (J. Arent), Paradijs-Hofken. 12°
- Johann Arndt (J. Arent), Recht-Vernieuwde Paradijs-Hofjen. 12°
- J. Boekholt, Eensame Meditatiën. 8°
- J. Boekholt, Geestelijke Gezangen. 8°
- M. Boerhave(n), Nodige Vernedering des Menschen. 8°
- J. v.d. Bogaert, Honderd Christelijke Gedachten. 8°
- S. Bru(y)nsvelt, Naauwkeurig Christendom. 8°
- E. Calamy, Arke der Vromen. 12°
- Den Christelijken Spiegel. 12°
- Jean Claude, Onderzoek van sig selve. 12°
- J. Duykerius, Regtsinnige Harpstoffe. 8°
- J. Gerhard (Geraerd), (54) Heilige Aandachten. 12°
- H. Greenwood, Schrickelijke Dag des Oordeels. 12°
- W. Guild, Moses Ontdekt. 12°
- S. Hieron, Hulpe tot Devotie. 12°
- J. van Holst, Voorbereiding tot de Messias. 12°
- Langelius en Rivets laatste woorden. 12°
- M. Mead, De Bijna Christen Ontdekt. 12°
- D. le Roy, Onvervalste melk. 12°
- O. Sedgwick, Drievoudige Grontslag. 4°
- Th. Shepard, Ware Bekeringe. 12°
- Fr. Spanheym, Jesus aan onse Deuren. 12°
- J. (?) van Staveren, Vaarwel Predikatie over COL. 4: 2, 3, 4. 8°
- H. Stubs (Stubbe(s)), Grote Vredehandel van een Christen. 12°
- H. Uilenbroek, Merg der Godgeleerdheid. 12°
- Ph. van Sorgen, Geestelijke Meditatiën. 12°

Ieder die een Boekholt uitgave van bovengenoemde probleemgevallen bezit of ergens aanwezig weet en zich met mij in verbinding wil stellen, helpt mij wezenlijk verder met mijn onderzoek. Ook ieder die mij op het spoor kan zetten van enige andere uitgave van Johannes Boekholt of diens weduwe, mag zich overtuigd weten van mijn hartelijke dank. Ik ben graag tot wederdienst bereid.

J.B.H. Alblas